

ส.ค.อ.วิศ. ๖
13004/ 30 ๖๐6 10.50 ๖ กพ๐๖

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับที่..... 24709
วันที่ 27 ม.ค 63 เวลา 13.50 น.

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๑๓๓

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

กพด. รับที่... 16
วันที่ 30 พ.ย. 2563
เวลา 11.16

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๓๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเสนอข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) กรณีกล่าวอ้างว่า ราษฎรได้รับผลกระทบจากการเตรียมการประกาศเขตอุทยานแห่งชาตินายูง-น้ำโสม เพื่อโปรดนำเสนอดังกล่าวมาพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีกล่าวอ้างว่า ราษฎรได้รับผลกระทบจากการเตรียมการประกาศเขตอุทยานแห่งชาตินายูง-น้ำโสม เนื่องจากเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐ เจ้าหน้าที่ของมณฑลทหารบกที่ ๒๘ (ค่ายศรีสองรัก) เจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเลย เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันรักษาป่า ลย.๑๑ (ขมน้อย) และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาตินายูง - น้ำโสม ได้เข้าไปในพื้นที่บ้านคอนสา หมู่ที่ ๔ และบ้านสาธร หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม จังหวัดเลย เพื่อตรวจสอบการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และจะยึดคืนพื้นที่บริเวณหลังป่าแนวกันเขตเตรียมการประกาศอุทยานแห่งชาตินายูง - น้ำโสม (เตรียมการ) ซึ่งการรังวัดที่ดินให้แก่ประชาชน มีความไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้องหลายขั้นตอน ประชาชนบางกลุ่มไม่มีส่วนร่วม และไม่ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องในการดำเนินการรวมทั้งการดำเนินการดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับการขอสัมปทานสำรวจและทำเหมืองแร่ถ่านหินของห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยเจริญ ไมนิ่ง และบริษัท ซี.เอส.เอ็น ไมนิ่ง จำกัด เนื่องจากพื้นที่หลังป่าแนวกันเขตฯ เป็นพื้นที่ขอประทานบัตรของบริษัทเอกชนทั้งสองดังกล่าว เพื่อจะทำให้กระบวนการขอประทานบัตรไม่ผ่านการทำประชาคมหมู่บ้านและมติจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

/คณะกรรมการ...

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า เป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการที่ดิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิชุมชนและสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ (ซึ่งบังคับใช้ในขณะนั้น) ต่อมาวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ จึงได้ดำเนินการตรวจสอบ และมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ (กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวเกี่ยวกับกรณีราษฎรได้รับผลกระทบจากการเตรียมการประกาศเขตอุทยานแห่งชาตินาญ-น้ำโสม ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔. สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า กรณีห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยเจริญ ไมนิ่ง และบริษัท ซี.เอส.เอ็น ไมนิ่ง จำกัด ได้ยื่นคำขอประทานบัตรสำรวจแร่และอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ปรากฏตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ที่ ๗๒/๒๕๕๗ ออกให้ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ มีอายุ ๑ ปี นับแต่วันที่ออก คำขอประทานบัตรที่ ๑๒/๒๕๕๘ ที่ ๑๓/๒๕๕๘ ที่ ๑๔/๒๕๕๘ ที่ ๑๖/๒๕๕๘ ที่ ๑๗/๒๕๕๘ และที่ ๒๒/๒๕๕๘ ชนิดแร่ถ่านหิน ที่ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม จังหวัดเลย ซึ่งจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและกฎหมายที่เกี่ยวกับการสำรวจแร่ แต่ยังไม่มีการดำเนินการเนื่องจากขณะนั้นแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังดำเนินการ

ไม่แล้วเสร็จ...

ไม่แล้วเสร็จ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงยังไม่สามารถพิจารณาอนุญาตตามคำขอได้ ประกอบกับราษฎรในพื้นที่ คัดค้านไม่ยินยอมให้มีการทำเหมืองแร่ คำขอของเอกชนทั้งสองจึงยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของ คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ในชั้นนี้จึงยังไม่ปรากฏว่ามีเหตุที่จะนำไปสู่การกระทำหรือ การละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น จึงมีมติให้ยุติเรื่อง

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ผู้ร้องมีความกังวล และเมื่อพิจารณาถึงการกำหนดพื้นที่แสดงเขต ตามคำขออาชญาบัตร จะพบว่าผู้ขอประทานบัตรสามารถยื่นขอสำรวจแร่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าโซน C) ได้ หากอยู่ในเขตพื้นที่แหล่งแร่ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๓๔ เรื่องแนวทางการเข้าทำ ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เขตนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย และเขต นิคมสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นอกจากนี้ จากบทเฉพาะกาลของ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ในเขตที่ได้ขอประทานบัตรไว้ก่อนที่ พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่เปิดโอกาสให้ผู้ขอประทานบัตรสามารถทำแร่ ในเขตต้องห้ามตามแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ อาทิ ในพื้นที่ต้นน้ำหรือลุ่มน้ำ หรือพื้นที่เขตอุทยาน ซึ่งตาม บทเฉพาะกาลในมาตรา ๕๙ ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ แม้จะกำหนดให้อาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่สามารถใช้ได้ต่อไปเพียงเท่าที่กำหนดอายุของอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ทำให้เห็นว่าหากยังไม่ได้มีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ประกาศแนวเขตอุทยาน ก็สามารถที่จะขอหรือต่ออายุอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยแร่ได้ อันส่งผลให้การดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างแท้จริง เนื่องจากการทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่ย่อมมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ น้ำ สัตว์ป่า รวมถึง กระทั่งต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม การกำหนดเขต พื้นที่แร่ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ต้องห้าม เพียงพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตโบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เขตพื้นที่ ที่มีกฎหมายห้ามการเข้าใช้ประโยชน์โดยเด็ดขาด พื้นที่เขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ หรือพื้นที่แหล่ง ต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม จึงไม่ได้รวมถึงพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๓๔ ที่ทำให้สามารถอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์โซน C ได้ หรือพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หากการขอประทานบัตรได้กระทำก่อนการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้มี ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมายังคณะรัฐมนตรี ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ว่า ควรทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๓๔ เรื่องแนวทางการเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เขตนิคมสร้างตนเอง ของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย และ เขตนิคมสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตร

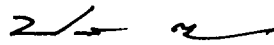
และสหกรณ์ ในการอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าโซน C หรือในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อันส่งผลให้เกิดการอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ในเขตป่าลุ่มน้ำชั้น ๑ ซึ่งเป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำ หรือในเขตพื้นที่ที่จะประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เพราะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ในการอนุรักษ์ธรรมชาติที่แท้จริง และไม่ปฏิบัติตามแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๗๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำหน้าที่แทน
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๔๗๘

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘